

บทที่ 9

องค์ประกอบพื้นฐานของบทร้อยกรอง

ในบทที่ ๘ เราพูดถึงการอ่านวรรณกรรมเพื่อความซาบซึ้ง คือการอ่านเพื่อเข้าใจ เข้าถึงความหมาย ความคิด ความรู้สึกของผู้ประพันธ์บทร้อยกรอง เพื่อที่จะให้เข้าถึงดังกล่าว เราใช้วิธีหาความหมาย และเจตนาของผู้เขียนโคลงบทนั้น

ในบทนี้ เราจะมุ่งอ่านแบบวิเคราะห์ คือพยายามแยกแยะดูว่าเหตุใดโคลงบทนั้นจึงให้ความรื่นรมย์แก่เรา เนื้อหาสาระของโคลงหาใช่สิ่งสำคัญที่สุดที่จะกล่าวถึง โคลงมิได้ถ่ายทอดความคิดแต่อย่างเดียว แต่ยังมีอะไร ๆ แก่เรามากมาย และเพราะเหตุผลประการหลังนี้เอง ที่ทำให้บทร้อยกรองแตกต่างจากบทร้อยแก้ว ความรื่นรมย์ที่เราได้จากการอ่านบทร้อยกรอง เกิดจากคุณลักษณะทางดนตรีที่มีอยู่ในบทร้อยกรองหรือเกิดจากถ้อยคำที่กวีเลือกใช้ โคลงทุกบทมีลักษณะเฉพาะตนและมีอุปกรณ์พิเศษซึ่งในบางแห่งก็เรียกว่าวรรณอุปกรณ์ ดังกล่าวบางอุปกรณ์ก็พบเห็นทั่วไปในบทร้อยกรองทั้งหลาย อย่างไรก็ตาม หากเราจะเข้าถึงบทร้อยกรอง เราจำเป็นต้องรู้จักอุปกรณ์พิเศษเหล่านี้ไว้ เมื่อเราจะวิเคราะห์โคลงใดโคลงหนึ่ง เราจะต้องพบนุปกรณ์เหล่านี้เสมอ เพื่อความสะดวก เราจะแบ่งอุปกรณ์นี้ออกเป็นสามพวก คืออุปกรณ์ที่เป็นองค์ประกอบด้านโครงสร้าง อุปกรณ์ที่เป็นองค์ประกอบของเสียง เมื่อใดก็ตามที่นักศึกษาอ่านโคลงบทหนึ่ง และต้องการแสดงออกซึ่งความซาบซึ้งในโคลงนั้น โดยวิเคราะห์ให้เห็น นักศึกษาย่อมแสดงออกได้โดยการชี้ให้เห็นว่าในโคลงนั้นมีการใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง แต่เท่านี้ยังไม่เพียงพอ นักศึกษาจะต้องสามารถอธิบายต่อไปด้วยว่าอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้นมีผลอะไร และอุปกรณ์เหล่านี้ช่วยให้กวีบรรลุเจตนาที่ตั้งไว้ได้อย่างไร

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการวิเคราะห์อุปกรณ์ต่าง ๆ ในบทร้อยกรอง โคลงที่ใช้อธิบายประกอบ ล้วนเป็นโคลงที่นักศึกษาผ่านตามมาแล้วในบทแรก

อุปกรณ์ที่เป็นองค์ประกอบด้านโครงสร้าง

อุปกรณ์ที่เป็นองค์ประกอบด้านโครงสร้างหมายถึง ส่วนประกอบที่ทำให้การวางเค้าโครงของโคลงนั้นให้เป็นไปอย่างมีสัดส่วนสมบูรณ์ ซึ่งจะปรากฏให้เห็นชัดเจนทันทีที่เราหาความหมายของโคลงนั้นได้แล้ว อุปกรณ์ด้านโครงสร้างได้แก่ การเปรียบเทียบ (contrast) การวาดภาพให้เห็น (illustration) การซ้ำคำหรือข้อความ (repetition)

การเปรียบเทียบ (contrast)

เป็นอุปกรณ์ที่พบเห็นใช้กันมากที่สุดในบรรดาอุปกรณ์ที่เป็นองค์ประกอบด้านโครงสร้าง จะเกิดขึ้นเมื่อมีการนำสิ่งสองสิ่ง ภาพสองภาพที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงมาเปรียบเทียบกัน บางครั้งการเปรียบเทียบนี้จะเห็นได้ชัด และบางครั้งก็กล่าวเป็นนัยไว้

การเปรียบเทียบประเภทที่เห็นเด่นชัดจะพบในโคลงชื่อ *Cargoes* ซึ่งมีการเปรียบเทียบยุคปัจจุบันกับยุคอดีต และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเรือลำสุดท้ายกับเรือสองลำแรก

ในโคลงชื่อ *The Ancient Mariner* มีการเปรียบเทียบระหว่างอาการเคลื่อนไหวของเรือซึ่งแล่นไปอย่างรวดเร็วว่า 'it burst into that silent sea' กับอาการนิ่งไม่ไหวติงของเรือลำเดียวกันในเวลาต่อมา 'Down dropt the breeze, the sails dropt down'

ในทำนองเดียวกัน เราจะพบอุปกรณ์การเปรียบเทียบในโคลงชื่อ *Ozymandias* ตอนที่กล่าวถึงรูปปั้นใหญ่ปรักหักพังอันมีลักษณะตรงกันข้ามกับพื้นฉากเบื้องหลัง ซึ่งเป็นทะเลทรายว่างเปล่าและกว้างไกลสุดสายตา

Round the decay

Of the colossal wreck, boundless and bare
The lone and level sands stretch far away.

ในโคลงชื่อ *Break, Break, Break* และ *Lucy* จะพบว่ามีการเปรียบเทียบระหว่างชีวิตและความตายกล่าวเป็นนัยไว้ นักศึกษาลองพลิกกลับไปอ่านโคลงทั้งสองบทใหม่ และดูซิว่าท่านสามารถค้นพบใหม่ว่ากวีใช้ contrast ตรงไหน อย่างไร

การวาดภาพให้เห็น (illustration)

คือตัวอย่างที่ยกมาประกอบ เป็นรูปเป็นร่างเป็นภาพแจ่มชัด เห็นจริงเห็นจัง เป็นอุปกรณ์ที่กวีใช้เพื่อถ่ายทอดความคิดของตนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ภาพทำนองนี้จะปรากฏอยู่ในโคลงทุกบทที่นักศึกษาย่านมาแล้วในบทแรก

เป็นต้นว่าใน *Cargoes* เราจะเห็นตัวอย่างภาพประกอบประเภทนี้สามภาพด้วยกัน

แต่ละภาพก็วาดให้เราเห็นแทนความนึกคิดของกวี เกี่ยวกับยุคที่ต่างกันสามยุค กวีมุ่งหมายที่จะแสดงให้เห็นว่า อดีตที่ผ่านมาแล้วนั้น ปราณีตสวยงามและงามสง่าเพียงใด ส่วนยุคปัจจุบันเล่า แสนจะมอซอรุงรัง ตัวอย่างเช่น เรือที่มีฝีพายประจำห้าแถว (quinquireme) กำลัง 'rowing home to haven,' เรือสินค้าเสปญ (galleon) ก็กำลัง 'dipping through the tropics' ในขณะที่เรือเดินริมฝั่งภายในประเทศ (coaster) ของอังกฤษ ซึ่งแสนจะสกปรกกำลัง 'butting through the channel'.

ใน **Break, Break, Break**, ภาพที่กวีวาดให้เห็นคือภาพลูกชาวประมง หนุ่มกลาสีเรือ และเรือที่ใหญ่โตงามสง่า โดยวิธีวาดภาพนี้ กวียอมเน้นข้อเท็จจริงให้เราเห็นได้ว่าชีวิตย่อมดำเนินต่อไปแม้เมื่อมีใครคนหนึ่งตายไปหรือคนบางคนกำลังมีความทุกข์อยู่อย่างสิ้นเหลือ

ตัวอย่างภาพประกอบใน **Ozymandias** ซึ่งให้เห็นแนวความคิดเกี่ยวกับกิเลสของคนเรา ความปรารถนาทะยานอยากในสิ่งไร้สาระ สิ่งฟุ้งเฟ้อ บรรทัดที่พรรณนารูปปรักหักพังของอดีตกษัตริย์ผู้มีอำนาจและโหดร้าย

My name is Ozymandias, king of kings:

Look on my works ye Mighty, and despair!

ช่วยเน้นภาพที่แสดงความคิดนี้ออกมาให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น จอมราชันผู้ยิ่งใหญ่ของ มากด้วยทิวศู ตั้งความหวังไว้ว่าพระองค์จะอยู่ในความทรงจำ และเป็นที่ยกย่องของมนุษย์ไปชั่วกัลปาวสาน แต่ในท้ายที่สุดพระองค์ก็เป็นเพียงซากปรักหักพังหมิ่นมาที่ถูกลดทิ้งอยู่ในทะเลทราย

ในโคลงชื่อ **The Ancient Mariner** ยกเว้นบาทแรก นอกนั้นล้วนแสดงภาพที่ จะเน้นความคิดที่ว่า เรือลำนี้ไม่เคลื่อนไหว เช่นบรรทัดที่ว่า ไบเรือตก ลมนิ่ง ดวงอาทิตย์ สาดแสงอยู่เหนือเสากระโดงเรือ และในบรรทัดที่ว่า

Day after day, day after day,

We stuck, nor breath nor motion;

ลองย้อนกลับไปอ่านโคลง **Lucy** และ **To a Poet a Thousand Years Hence** แล้วหา illustration ดู อธิบายด้วยว่ากวีใช้อุปกรรมนี้เพื่อจุดประสงค์ใดในโคลงบทนั้น

การซ้ำคำและข้อความ (repetition)

กวีมักจะกล่าวบางบรรทัดซ้ำ หรือบางทีก็ซ้ำโคลงบางตอนเป็นระยะ ๆ เพื่อเน้นความคิดบางประการโดยเฉพาะ เราจะพบ repetition ในบร้อยกรองที่กวีต้องการให้เกิดผลทางเสียงดนตรีเป็นพิเศษ หรือกวีต้องการให้เราเอาใจใส่ฟังเสียงอะไรบางอย่าง

สังเกตการซ้ำคำ 'water' ในบรรทัดต่อไปนี้ซึ่งคัดตอนมาจาก **The Ancient Mariner:**

Water, water, everywhere,
And all the boards did shrink;
Water, water, everywhere
Nor any drop to drink.

ผู้ประพันธ์ทำให้เรารู้สึกว่ามหาสมุทรช่างกว้างใหญ่เสียนี้กระไร โดยการซ้ำคำว่า water ซ้ำแล้วซ้ำเล่า มองไปทางไหนก็เห็นแต่น้ำ แต่ในเวลาเดียวกัน กวีช่วยให้เราเข้าใจถึงความกระหายน้ำของเหล่าลูกเรือ ทั้งนี้เพราะในสายตาของพวกกลาสีเรือ สิ่งที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ล้อมรอบตัวพวกเขาอยู่ก็คือ น้ำ ในขณะที่เดียวกันก็อาจมองในแง่ความรู้สึกของพวกกลาสีเรือได้น้ำที่ว่ามือนั้น แท้จริงไม่มีเลยไม่ว่าที่ใด

อุปกรณ์ที่เป็นองค์ประกอบของความหมาย

อุปกรณ์ที่กำหนดความหมาย ได้แก่ simile, metaphor และ personification (การเทียบสิ่งใดให้เป็นบุคคล) simile และ metaphor (การอุปมา) เป็นอุปกรณ์พิเศษโดยเฉพาะ ผลที่ได้จากการใช้อุปมาแบบนี้ เกิดจากการนำสิ่งต่าง ๆ หรือความคิดต่าง ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลยนำมาเทียบเคียงกัน ทำให้เรานึกถึงสิ่งสองสิ่งในเวลาเดียวกัน และมองเห็นลักษณะร่วมระหว่างสิ่งสองสิ่งนั้น กล่าวได้ว่า กวีใดเก่งกล้าสามารถแค่ไหนก็ดูที่ความสามารถของเขาในการนำสิ่งต่าง ๆ และความคิดต่าง ๆ ที่ดูเผิน ๆ ไม่เกี่ยวข้องกันมาเทียบเคียงกันได้อย่างเหมาะสม

Simile เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำเปรียบเทียบตรง ๆ สังเกตได้จากการใช้คำว่า like หรือ as

ตัวอย่างการใช้ simile ที่เห็นได้ชัดในโคลงที่นักศึกษาได้เรียนมาแล้ว เช่นในบรรทัดต่อไปนี้ซึ่งนำมาจาก **The Ancient Mariner:**

Day after day, day after day,
We stuck, nor breath nor motion;
As idle as a painted ship
Upon a painted ocean.

โดยวิธีนำเรือจริงไปเทียบเคียงกับเรือในภาพวาด กวี Coleridge สามารถทำให้เราเกิดจินตนาการชัดเจนว่า เรือลำนี้นิ่ง ไม่ไหวติงเอาเลย เรานึกภาพเรือลำนี้ออก ว่ามันเหมือนรูปเรือในภาพเขียน อยู่ตรงใจกลางภาพวาดนั้น มันไม่เคลื่อนไหว ไม่ขยับเขยื้อน ประหนึ่งว่าถูกกลีตให้ต้องอยู่ที่ตรงนั้นไปตลอดกาล

ในโคลง Lucy กวี Wordsworth เปรียบเทียบเด็กสาวผู้หนึ่งกับดวงดาวว่า

— Fair as a star, when only one
Is shining in the sky.

เมื่อกวีนำเด็กสาว Lucy กับดวงดาวมาเทียบเคียงกัน (ดวงดาวดวงแรกที่ส่องแสงในยามพลบค่ำ) กวีได้ช่วยให้เราเข้าใจได้ทันทีว่า Lucy มีความงามแบบที่คนทั่วไปจะลืมนึกไปได้ง่าย

ในโคลง To a Poet a Thousand Years, Hence มีบรรทัดที่ว่า

That falls at eve our fancies blow

ในที่นี้ กวีจึงใจเลือกคำอุปมาพื้น ๆ ธรรมดา (กวีกล่าวว่าตนเองอายุหนึ่งพันปีแล้ว) เพื่อแสดงความคิดที่ว่า ช่วงระยะพัน ๆ ปีนั้น สภาวะอย่างเดียวกันนั้นก็ยังคงอยู่ ยังมีอิทธิพลครอบงำอย่างเดิม ไม่ว่าจะมนุษย์จะเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุไปสักเพียงใด

Metaphor มีลักษณะคล้ายคลึงกับ Simile แตกต่างกันตรงที่ว่า metaphor เป็นอุปมาอุปมัยที่ไม่ใช้คำเปรียบเทียบตรง แต่กล่าวเป็นนัย ไม่มีการใช้คำว่า like หรือ as กวีไม่พูดว่าสิ่งนี้คล้ายสิ่งนั้น แต่จะพูดว่าสิ่งนี้คืออีกสิ่งหนึ่ง

ในโคลง Lucy กวี Wordsworth มิได้กล่าวว่าเด็กสาวผู้หนึ่งเหมือนดอกไวโอเล็ต เขาเขียนว่า

A violet by a mossy stone
Half hidden from the eye!

ในที่นี้ Lucy คือดอกไวโอเล็ต การอุปมาเช่นนี้ช่วยให้มองเห็นความคิดพื้นฐานตามเนื้อโคลงได้ชัดเจนขึ้น นั่นคือ แสดงให้เห็นเด็กสาวผู้หนึ่งมีความงามหาตัวจับยาก เด็กสาวผู้นี้อาศัยอยู่ในถิ่นฐานซึ่งไร้ผู้คนรู้จัก ดอกไวโอเล็ตที่ขึ้นซ่อนอยู่ข้างหลังหินย่อมเหมือนกับอะไรบางอย่างที่หายากและสวยงามซึ่งคนทั่วไปไม่รู้จัก

ในโคลง The Ancient Mariner บรรทัดแรกที่มีข้อความว่า “The furrow followed free” เป็นการอุปมาแบบ metaphor ทั้งนี้เพราะคำว่า furrow หากจะดูตามความหมายของคำจะพบว่าใช้บรรยายทุ่งนาที่ไถคราดแล้วเป็นรอยคันไถ แต่ในโคลงนี้ คำนี้นำมาใช้พรรณนาความเร็วของเรือ ว่าเรือแล่นไปอย่างรวดเร็วมาก เร็วจนกระทั่งก่อให้เกิดสภาพน้ำแตกเป็นร่องเหมือนดังรอยคันไถในทะเล นักศึกษาลองกลับไปอ่านโคลงนี้อีกครั้ง ค้นหาตัวอย่างอื่น ๆ ของ metaphor อีก

ในโคลง Ozymandias ของกวี Shelley metaphor ที่กวีใช้บรรจุความหมายไว้มากมาย ได้แก่บรรทัดที่ว่า

'The hand that mocked them and the heart that fed'

ถ้าพิจารณาเพียงผิวเผิน ดูเหมือนว่ากวี Shelley บรรยายเพียงซากรูปปั้นรูปหนึ่งเท่านั้น ต่อมากวีนำภาพที่พรรณนารูปปั้นนี้ไปสัมพันธ์กับคำพรรณนาลักษณะนิสัยของกษัตริย์ผู้สวรรคต ไปนานแล้ว คำว่า 'them' หมายถึง passions (บรรทัดที่ 6) ข้อความที่ว่า 'The hand that mocked them' จึงหมายถึงฝีมือของช่างปั้นที่สามารถถอดอารมณ์เหล่านั้นออกมาไว้บนรูปปั้น ได้ อารมณ์ซึ่งบอกนิสัยของกษัตริย์ ส่วน 'the heart that fed (them)' หมายถึงพระหทัยของกษัตริย์ที่หล่อเลี้ยงอารมณ์นั้นไว้

ต่อไปนี้จะอธิบายจุดประสงค์ของ metaphors ที่ใช้อยู่ในโคลงข้างล่างนี้

Cargoes:

'Butting through the Channel in the mad March days.'

To a Poet a Thousand Years Hence:

'Sweet archaic Song.'

'Send you my words for messengers

The way I shall not pass along.'

'ride secure the cruel sky.'

'bright-eyed love'.

Personification เกิดขึ้นเมื่อวัตถุซึ่งไม่มีชีวิตถูกอุปมาให้มีชีวิตในรูปมนุษย์ หรือให้สามารถพูดจาได้ตอบได้

อุปกรณที่เป็นองค์ประกอบของเสียง

วรรณูปกรณด้านเสียง ได้แก่ alliteration, onomatopoeia, rhyme, assonance และ rhythm. แม้จะมีชื่อเรียกยากต่างกันไป แต่คำเหล่านี้ส่วนใหญ่ นักศึกษาได้เคยรู้จักมาแล้ว เมื่อใดก็ตามที่เราอ่านโคลงบทใดบทหนึ่ง เราจะพบว่าอุปกรณเหล่านี้ช่วยเสริมคุณลักษณะด้านเสียงดนตรีที่โคลงบทนั้นมีอยู่

Alliteration (สัมผัสพยัญชนะ) เป็นการซ้ำเสียงเดิมในระยะใกล้เคียงกันบ่อยครั้ง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือใน *The Ancient Mariner*

The fair breeze blew, the white foam flew,

The furrow followed free.

การซ้ำเสียงพยัญชนะ 'b' และ 'f' ทำให้ข้อความในบรรทัดนี้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และทำให้เกิดความรู้สึกว่าเรือกำลังแล่นด้วยความเร็วเต็มที่ ต่อมาบรรทัดที่ว่า

Day after day, day after day

การซ้ำเสียงพยัญชนะ 'd' ช่วยก่อให้เกิดสภาวะจำเจ น่าเบื่อหน่าย และสภาวะที่หยุดนิ่ง ชิงตริงอยู่กับที่

ตัวอย่างที่ดีอีกตัวอย่างหนึ่งของการเล่นพยัญชนะจะพบใน *Cargoes*

Dirty British coaster with a salt-caked smoke-stack

เสียงพยัญชนะ s ที่ฟังดูอ่อน ๆ และเสียงพยัญชนะ k ซึ่งฟังดูแข็งช่วยแต่งเติมเสริมภาพพรรณนาเรือเลียบฝั่งที่เล็กและสกปรก ซึ่งกำลังแล่นดุ่ม ๆ ข้ามช่องแคบ หากพิจารณาสิกลงไป ภาพนี้ยังเน้นการเคลื่อนไหวงามสง่าชดช้อยแสนสวยงามของเรือลำอื่น ๆ ก่อนหน้าเรือลำนี้ยิ่งขึ้น

จงอธิบายผลที่เกิดจากการใช้สัมผัสพยัญชนะในโคลง *Ozymandias* ต่อไปนี้

boundless and bare

The lone and level sands stretch far away

ลองหาตัวอย่างอื่น ๆ ในโคลงบทเดียวกันนี้ และอธิบายผลที่เกิดขึ้น

Onomatopoeia (คำเลียนเสียงธรรมชาติ) คำใดที่เลียนเสียงธรรมชาติและบอกให้เราทราบความหมาย เราเรียกว่า onomatopoeia ตัวอย่างเช่น cuckoo, hum, buzz, swish, crash, jangle etc.

Rhyme (สัมผัสสระ) ปกติอยู่ตอนท้ายบรรทัดของโคลง ประกอบด้วยคำซึ่งมีเสียงเดียวกัน อย่างไรก็ตามตัวอักษรต้นจะต้องมีเสียงต่างกัน ตัวอย่างของสัมผัสสระ คือ night and sight เป็นสัมผัสสระถูกต้องสมบูรณ์ แต่ถ้าเป็น night and knight หรือ sight and site ถือว่าไม่เป็นสัมผัสสระที่แท้จริง

การสัมผัสสระนี้หากทำได้อย่างเชี่ยวชาญก็จะเกิดผลจริง ๆ ดังจะเห็นได้จากบางตอนในโคลง *The Ancient Mariner* ในตอนต้น ๆ ของโคลงนี้ นอกจากจะมีสัมผัสนอกแล้วยังมีสัมผัสในด้วย (internal rhymes) หมายถึงว่าในบรรทัดเดียวกัน มีคำสองคำสัมผัสสระกัน เช่น

The fair breeze blew, the white foam flew,

The furrow followed free:

We were the first that ever burst

Into that silent sea.

การสัมผัสสระหลาย ๆ คำติดต่อกันไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้ช่วยเร่งช่วงความเร็วของโคลงบทนี้

เมื่อเรือลำนั้นหยุด กวี Coleridge ไม่ได้ใช้สัมผัสสระใน และช่วงความเร็วเริ่มช้าลงกว่าเดิม

All in a hot and copper sky,
The bloody Sun, at noon
Right up above the mast did stand,
No bigger than the Moon

มีสัมผัสสระเพียงสองแห่งเท่านั้น เมื่อเทียบกับบาทแรกของโคลงซึ่งมีถึงหกแห่ง

โดยทั่วไปกวีจะระมัดระวังและพิถีพิถันเป็นพิเศษเมื่อใช้สัมผัสสระ ถ้ามากเกินไปจะทำให้โคลงนั้นน่าเบื่อ ขอให้สังเกตวิธีการที่กวี Massfield เลียงความซ้ำซากน่าเบื่อในโคลง **Cargoes** โดยการใช้สัมผัสสระสองแห่งในแต่ละตอน เช่น **Palestine and wine, shores and moldores, days and trays.**

Assonance (สำเนียงคล้องจองหรือเสียงสัมผัส) เกิดขึ้นเมื่อกวีใช้สัมผัสสระที่ไม่สมบูรณ์ เช่น 'wreck' and 'rock', 'grind' and 'ground', 'speak' and 'break' etc. มีใช้บ่อยครั้งอย่างจงใจเพื่อเลี่ยงการใช้คำสัมผัส และคำซ้ำตามแบบแผนสัมผัสสระที่วางไว้แน่นอนแล้ว

ในโคลง **To a Poet a Thousand Years Hence** กวีกำหนดให้ 'years' สัมผัสกับ 'messengers', 'sky' สัมผัสกับ 'masonry' และ 'wind' สัมผัสกับ 'blind' วิธีนี้ทำให้คำที่สัมผัสสระไม่ตกอยู่ในลักษณะแบบการท่องเป็นจังหวะ (sing-song pattern) ที่ให้คำต่างๆ เลื่อนไหลไปได้ง่ายและราบรื่น

จงหาตัวอย่าง assonance ในโคลง **Ozymandias** และ **Lucy** และอธิบายด้วยว่า สำเนียงคล้องจองเหล่านี้ช่วยให้แบบแผนสัมผัสสระที่ใช้กันอยู่ มีความหลากหลายแตกต่างออกไปได้อย่างไร

Rhythm (จังหวะ) บทหรือกรอนมีหลายส่วนที่คล้ายคลึงกับดนตรี เมื่อเราอ่านโคลงบทใดดัง ๆ เราจะสังเกตได้ว่าเสียงที่กวีเลือกใช้จะเป็นไปตามแบบแผนจำเพาะแบบใดแบบหนึ่ง และมุ่งหมายให้ฟังเสนาะโสต แบบแผนของเสียงนี้เรียกว่าจังหวะ (rhythm) และเป็นอุปกรณ์ที่เด่นที่สุดในบรรดาบรรณูปกรณ์ด้านเสียงที่กวีเลือกใช้

โคลงบทใดก็ตาม หากเสียงไม่เข้ากับเนื้อความ ไม่เข้ากับความรู้สึก โคลงนั้นจะด้อยค่ากลายเป็นเพียงการใช้คำสัมผัสและคำซ้ำอย่างไร้ความหมายไป จังหวะของโคลงจะต้องช่วยถ่ายทอดเจตนาของกวี และช่วยชี้แนะให้เราเข้าถึงอารมณ์ของผู้ประพันธ์

จงสังเกตบรรทัดต่อไปนี้เป็นโคลง *The Ancient Mariner* จังหวะของ 'The fair breeze blew, the white foam flew' รับกับความเร็วของเรือ เมื่อเรือหยุดแล่น จังหวะก็เปลี่ยน และช่วงความเร็วของโคลงก็ช้าลง

Day after day, day after day,
We stuck, nor breath nor motion;

กวี Wordsworth เล่นจังหวะทำนองเดียวกันนี้ใน *Lucy* บรรทัดสุดท้ายของสองบาทแรกของโคลง ('And very few to love', 'Is shining in the sky') มีจังหวะอย่างเดียวกัน อย่างไรก็ตาม บรรทัดสุดท้ายของโคลงบาทสุดท้าย ('The difference to me!') กลุ่มของเสียงหนักเสียงเบา (foot) หายไปหนึ่งหน่วย กวีจึงใจให้เสียงในบรรทัดนี้ระคายโสตผู้อ่าน โดยทำให้มันแปร่ง ไม่กลมกลืนกัน ผลก็คือสามารถถ่ายทอดความโศกเศร้าของกวีให้เรา รู้สึกได้ฉบับหลัง
